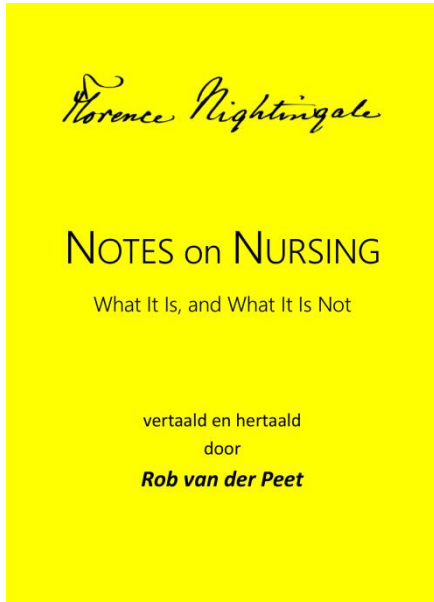


Florence Nightingale

Notes on Nursing: What It Is, and What It Is Not

Vertaald en hertaald door Rob van der Peet



In de laatste week van 1859 rolde *Notes on Nursing: What It Is, and What It Is Not* van de pers om in de eerste week van januari 1860 officieel te verschijnen (vandaar dat in het boek zelf 1859 als publicatiejaar vermeld staat, maar anderen liever 1860 aanhouden).

Van dit boek, vooral bestemd voor huismoeders die belast waren met de zorg voor de gezondheid binnen het gezin, zijn tot op de dag van vandaag tal van nieuwe drukken en vertalingen verschenen. Dit is dan ook de editie die de meeste verpleegkundigen kennen.

Wat betrekkelijk weinig mensen weten is dat in de zestien maanden daarna ook nog twee andere edities zijn gepubliceerd.

Ruim een half jaar later (juli 1860) verscheen de tweede editie van *Notes on Nursing: What It Is, and What It Is Not* met de toevoeging *New Edition, Revised and Enlarged*. Was de eerste editie (in Nightingale's eigen woorden) "*a cheap manual for the uneducated*," de tweede editie was bedoeld als "*a library standard book for the educated*" (in hedendaagse termen zouden we zeggen dat naast de paperback versie ook een hardcover versie op de markt kwam).

Deze 'library standard'-editie was te herkennen aan een groter lettertype, een uitgebreide inhoudsopgave, een langere tekst met wetenschappelijke achtergronden en bronvermeldingen, een extra hoofdstuk, meer pagina's (224 in plaats van 79) en een luxere uitvoering.

Van deze nieuwe editie van *Notes on Nursing* verscheen in 1862 een Nederlandse vertaling van de hand van Anne Dorothée Busken Huet-van der Tholl, met de titel: *Over Ziekenverpleging. Wat men, om de herstelling te bevorderen, te doen en te vermijden heeft* (met weglating van het extra hoofdstuk). Van deze vertaling is zowel in 1980 als in 2005 een heruitgave verschenen.

In april 1861 verscheen de derde editie onder de titel *Notes on Nursing for the Labouring Classes*, waarbij vooral het sterk vereenvoudigd taalgebruik in het oog springt.

Wat deze drie versies met elkaar gemeen hebben is dat Nightingale heel concreet beschrijft wat zij onder verplegen (*nursing*) verstaat, deels door in te vullen wat verplegen wél inhoudt (*what it is*) en deels door af te bakenen wat verplegen níet inhoudt (*what it is not*).

Deze uitgave is een vertaling van de tweede editie van *Notes on Nursing* (van juli 1860) en tot op zekere hoogte een hertaling van de Nederlandse vertaling (van 1862).

Op geleide van de kritische teksteditie van Victor Skretkowicz (*Florence Nightingale's Notes on Nursing (revised, with additions)*. Scutari Press, 1992.) zijn in dit boek ook alle wijzigingen opgenomen die Nightingale naderhand in haar tekst heeft aangebracht (in 1861, 1868 en 1875). Deze wijzigingen staan tussen scherpe haakjes, voorafgegaan door het jaartal (vet afgedrukt) waarin ze zijn aangebracht. Anders dan in de teksteditie van Skretkowicz zijn de voetnoten van Nightingale zelf niet in de tekst verwerkt maar aan het einde van het hoofdstuk afgedrukt (te herkennen aan de nummers met ronde haakjes).

In het boek zal de lezer veel typisch negentiende-eeuwse zaken tegenkomen. Te denken valt aan de benamingen van ziekten en geneesmiddelen, aan verpleegartikelen, aan voedingsmiddelen, aan gebruiksvoorwerpen, maar ook aan medische, natuurwetenschappelijke en ook theologische opvattingen van Nightingale.

Meer informatie hierover is te vinden in de ruim driehonderd annotaties die het boek telt. Omdat deze informatie op de pagina staat waar de lezer die mogelijk nodig heeft, is een afzonderlijke Nederlandstalige inleiding op het boek overbodig .

Tot slot nog drie opmerkingen.

- Het boek telt 388 bladzijden en is alleen in hardcover verkrijgbaar, maar kost slechts € 19,99. Inclusief de verzendkosten komt de prijs *onder de 25 euro* uit. Bij verkoop via de boekhandel en webwinkels zou dit minstens 30 % hoger uitgekomen zijn.
- Het boek (ISBN 9789403670874) wordt uitgegeven op basis van *printing-on-demand*: het boek wordt dus pas gedrukt nadat het besteld is. Met het drukken en verzenden van een bestelling zijn circa zeven werkdagen gemoeid.
- Het boek is alleen te bestellen via mijnbestseller.nl/florencenightingale

Om een lang verhaal kort te maken, voor een alleszins redelijke prijs krijgt u een moderne en prettig leesbare uitgave van het beroemdste verpleegkundeboek aller tijden in huis.

Een ideaal cadeau voor verpleegkundigen!

Rob van der Peet
robvanderpeet@xs4all.nl